

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi nuorisoasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeiluista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Nuorisoasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeiluista annetun lain rahoitusta koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi vastaamaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä siinä yhteydessä muutettujen ammatillisista oppilaitoksista

annetun lain ja lukiolain säännöksiä. Tämän lisäksi muutoksenhakua koskevat säännökset ehdotetaan ajanmukaistettaviksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Nuorisoasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeilut

Nuorisoasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeilusta annetun lain (391/91), jäljempänä kokeilulaki, tarkoittamalla kokeilutoiminnalla pyritään erityisesti oppilaitosten yhteistoimintaa hyväksi käyttäen etsimään keinoja peruskoulun jälkeisen koulutuksen kehittämistä varten. Nuorisoasteen koulutuksen kokeilussa pääsääntöisesti useampi ammatillinen oppilaitos ja lukio muodostavat kokeiluyksikön, jossa opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa useamman oppilaitoksen opintoja. Ammattikorkeakoulukokeilussa pääsääntöisesti useampi opistoasteen ja ammatillisen korkeasteen koulutusta järjestävä ammatillinen oppilaitos muodostaa väliaikaiseksi ammattikorkeakouluksi nimitetyn kokeiluyksikön, jossa opinnot kehitetään ammattikorkeakoulututkintoihin johtaviksi koulutusohjelmiksi.

Valtioneuvosto on myöntänyt kokeiluvan 16 nuorisoasteen koulutuksen kokeiluyksikölle,

joihin kuuluu kaikkiaan 142 oppilaitosta, ja 22 väliaikaiselle ammattikorkeakoululle, joihin kuuluu kaikkiaan 86 oppilaitosta.

1.2. Kokeilukoulutuksen rahoitus

Kokeilukoulutuksen perusrahoitus määräytyy ammatillisten oppilaitosten ja lukion rahoitusta koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Näin ollen kokeilun perusrahoitus määräytyy vuoden 1992 loppuun ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) ja peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (1112/78) sekä niiden nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti ja vuoden 1993 alusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/92), jäljempänä uusi rahoituslaki, sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Kokeilujen rahoitusta koskevat säännökset sisältyvät kokeilulain 17, 18 ja 19 §:ään. Voimassa olevan lain 17 §:n voimavarojen ohjaamista ja 18 §:n rahoituksen perusteita koskevat

säännökset perustuvat edellä tarkoitettuun vuoden 1992 loppuun saakka voimassa olevaan ammatillisten oppilaitosten ja lukion rahoitusta koskevaan lainsäädäntöön ja eräin osin myös muuhun sellaiseen ammatillisia oppilaitoksia ja lukiota koskevaan lainsäädäntöön, jota on muutettu valtionosuusuudistuksen yhteydessä. Uuden rahoituslainsäädännön ja valtionosuusuudistukseen liittyvien muiden uusien säännösten voimaantulo vuoden 1993 alusta edellyttää näiden kokeilulain säännösten muuttamista. Sen sijaan avustuksia ja lahjoituksia koskevan kokeilulain 19 §:ää ei ole näistä syistä tarpeen muuttaa.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Voimavarojen ohjaaminen

Kokeilulain 17 §:n 1 momentin mukaan opetusministeriö voi päättää kokeilukoulutuksen opetustuntien kokonaismäärän eli tuntikehysten ja muiden käyttömenojen oppilaskohtaisen markkamäärän muuttamisesta valtion tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitettujen erillisten määrärahojen rajoissa. Valtionosuusuudistuksen yhteydessä muutettujen ammatillisista oppilaitoksista annetun lain ja lukiolain säännösten mukaan tuntikehyksellä ei vuoden 1993 alusta lukien enää säännellä näiden oppilaitosten opetustuntien määrää. Uuden rahoituslain mukaan ammatillisten oppilaitosten ja lukion käyttökustannusten valtionosuus määräytyy oppilasta kohti lasketun yksikköhinnan perusteella, jonka yhtenä laskennallisena tekijänä on tuntikehysten perustuva opetustuntien laskennallinen määrä. Pykälän 1 momentin säännöstä ei siten enää vuoden 1993 alusta lukien voi käyttää lisävoimavarojen ohjaamiseen kokeilukoulutusta varten. Tämän takia säännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että opetusministeriö voi päättää kokeilukoulutuksen voimavarojen lisäämisestä kokeiluyksikön oppilaitoksille siten, että kunnallisten ja yksityisten oppilaitosten osalta noudatetaan, mitä uuden rahoituslain 38 §:n 1 momentissa kokeilutoimintaan myönnettävästä valtionavustuksesta säädetään. Lisävoimavarat voitaisiin myöntää valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitettujen erillisten määrärahojen rajoissa.

Pykälän 2 momentin säännöstä voimavarojen käyttämisestä ja yhteensovittamisesta kokeiluyksikön oppilaitosten kesken ehdotetaan

muutettavaksi tuntikehystä koskevien säännösten edellä tarkoitettua uudistamisen takia.

2.2. Rahoituksen perusteet

Kokeilulain 18 §:n 1 momentin säännös kokeilukoulutuksen valtionrahoituksen ja oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien määräytymisestä ehdotetaan muutettavaksi uuden rahoituslainsäädännön terminologiaa vastaavaksi.

Pykälän 2—4 momentin säännökset kokeiluyksikön oppilaitosten keskinäisten rahoitusvastuiden järjestämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista ehdotetaan yksinkertaistettaviksi ja uudistettaviksi uuden rahoituslain säännösten mukaisesti. Kokeiluyksikön oppilaitosten ylläpitäjät sopisivat ehdotetun säännöksen mukaan mahdollisista keskinäisistä maksuistaan ja korvauksistaan. Oppilaitoksen maksama maksu toiselle oppilaitokselle oman koulutuksensa järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi katsottaisiin oppilaitoksen normaalisiksi valtionosuuden ja kotikunnan maksuosuuden määrittämisessä huomioon otettavaksi kustannuseräksi. Sen sijaan oppilaitoksen tästä saama maksu luettaisiin maksullisen palvelutoiminnan tuloksi eikä sitä siten otettaisi huomioon kunnallisten ja yksityisten oppilaitosten yksikköhintoja ja kotikuntien maksuosuuksia eikä valtion oppilaitoksen opiskelijan kotikunnan maksuosuutta määrättäessä.

Pykälän 5 momentin säännöstä antaa tarvittaessa asetuksella tarkempia säännöksiä rahoituksen perusteista ja rahoitusjärjestelyjen menettelytavoista ei tarpeettomana otettaisi ehdotettuun uuteen säännökseen.

2.3. Muutoksenhaku

Kokeilulain 26 §:n 1 momentin mukaan kokeiluyksikön johtoryhmän päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla opetushallitukseen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään. Pykälän 3 momentissa on säädetty valituskielto väliaikaisen ammattikorkeakoulun johtavan rehtorin, opettajankunnan ja oppilaskunnan erinäisiin päätöksiin. Muutoksenhaku ehdotetaan uudistettavaksi vastaamaan ammatillisia oppilaitoksia ja lukiota koskevia uudistettuja muutoksenhakusäännöksiä. Niistä poiketen ensimmäisen asteen muutoksenhakuviranomainen olisi kui-

tenkin aina lääninoikeus. Muutoksenhaun eriyttäminen toisaalta valtion ja yksityisten ja toisaalta kunnallisten oppilaitosten osalta ei ole mahdollista, koska samaan kokeiluyksikköön kuuluu monessa tapauksessa tarkoitettujen eriylläpitäjien oppilaitoksia.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksen mukaan lisävoimavarojen ohjaaminen kokeilukoulutukseen ja kokeiluyksikköjen oppilaitosten keskinäisten taloudellisten suhteiden järjestelyt yksinkertaistuvat. Esityksellä ei ole suoranaisia taloudellisia vaikutuksia, koska kokeilutoimintaan on tarkoitus ehdotuksen mukaan, kuten myös on voimassa oleva käytäntö, ohjata lisävoimavaroja valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitettujen erillisten määrärahojen rajoissa. Hallituksen esityksessä valtion talousarvioksi vuodelle 1993 on tähän tarkoitukseen osoitettu momenteilla

29.60.21., 29.65.30. ja 29.65.50. yhteensä 10 700 000 markkaa.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkamiestyönä opetusministeriössä. Esitysluonnoksesta on neuvoteltu kuntien keskusjärjestöjen kanssa.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen lain voimaantuloa, sovellettaisiin kuitenkin lain voimaan tullessa voimassa olleita muutoksenhakusäännöksiä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

nuorisooasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeiluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan nuorisooasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeiluista 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun lain (391/91) 26 §:n 3 momentti sekä *muutetaan* 17 ja 18 § sekä 26 §:n 1 momentti seuraavasti:

17 §

Voimavarojen ohjaaminen

Opetusministeriö voi päättää kokeilukoulutuksen voimavarojen lisäämisestä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/92) 38 §:n 1 momentin mukaisesti kunnalliselle ja yksityiselle oppilaitokselle valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitettujen erillisten määrärahojen rajoissa. Mitä edellä säädetään kunnallisesta ja yksityisestä oppilaitoksesta, koskee vastaavasti valtion oppilaitosta.

Johtoryhmä päättää kokeiluyksikön oppilaitosten voimavarojen käyttämisestä ja yhteensovittamisesta asianomaisten oppilaitosten kes-

ken sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla johtosäännössä määrätään.

18 §

Rahoituksen perusteet

Kokeilukoulutuksen valtionosuudet ja -avustukset sekä opiskelijoiden kotikuntien mak-suosuudet määräytyvät opiskelijan ensisijaisen oppilaitoksen perusteella.

Jos kokeilukoulutuksen kustannuksia ei voida muutoin yhteensovittaa kokeiluyksikön oppilaitosten kesken, ensisijaisen oppilaitoksen ylläpitäjä maksaa muussa oppilaitoksessa järjestetystä koulutuksesta aiheutuvat kustan-

nukset siten kuin ylläpitäjät keskenään sopivat. Oppilaitoksen maksamat maksut otetaan huomioon kunnallisen ja yksityisen oppilaitoksen opiskelijakohtaista yksikköhintaa sekä näiden ja valtion oppilaitosten opiskelijan kotikunnan maksuosuutta laskettaessa. Oppilaitoksen saamat maksut luetaan maksullisen palvelutoiminnan tuloksi.

26 §

Muutoksenhaku

Kokeiluyksikön johtoryhmän sekä väliaikaisen ammattikorkeakoulun johtavan rehtorin, opettajakunnan ja oppilaskunnan tämän lain ja

sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita muutoksenhakua koskevia säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Riitta Uosukainen*

Laki

nuorisoasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeiluista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan nuorisoasteen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen kokeiluista 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun lain (391/91) 26 §:n 3 momentti sekä muutetaan 17 ja 18 § sekä 26 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Voimavarojen ohjaaminen

Opetusministeriö voi päättää kokeilukoulutuksen opetustuntien kokonaismäärän (*tuntikehyksen*) ja muiden käyttömenojen oppilaskoh-
taisen markkamäärän muuttamisesta valtion tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitettujen erillisten määrärahojen rajoissa.

Johtoryhmä päättää kokeiluyksikön oppilaitosten *tuntikehyksen* ja muiden voimavarojen käyttämisestä ja yhteensovittamisesta asianomaisten oppilaitosten kesken sen mukaan kuin asetuksella tarvittaessa säädetään ja sen nojalla johtosäännössä määrätään.

18 §

Rahoituksen perusteet

Kokeilukoulutuksen valtionosuudet ja -avustukset sekä oppilaiden kotikuntien maksuosuudet ja *korvaukset* määräytyvät opiskelijan ensisijaisen oppilaitoksen perusteella.

Milloin kokeilukoulutuksen kustannuksia ei voida muutoin yhteensovittaa kokeiluyksikön oppilaitosten kesken, ensisijaisen oppilaitoksen ylläpitäjä maksaa muussa oppilaitoksessa järjestetystä koulutuksesta aiheutuvat kustannukset. Kunnallisissa ja yksityisissä oppilaitoksissa maksut suoritetaan muiden käyttömenojen oppilaskohtaisiin menoihin tarkoitettulla rahoituksella ja valtion oppilaitoksissa muihin kulutusmenoihin tarkoitettulla rahoituksella.

17 §

Voimavarojen ohjaaminen

Opetusministeriö voi päättää kokeilukoulutuksen voimavarojen lisäämisestä *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta* annetun lain (705/92) 38 §:n 1 momentin mukaisesti kunnalliselle ja yksityiselle oppilaitokselle valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitettujen erillisten määrärahojen rajoissa. Mitä edellä säädetään kunnallisesta ja yksityisestä oppilaitoksesta, koskee vastaavasti valtion oppilaitosta.

Johtoryhmä päättää kokeiluyksikön oppilaitosten voimavarojen käyttämisestä ja yhteensovittamisesta asianomaisten oppilaitosten kesken sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla johtosäännössä määrätään.

18 §

Rahoituksen perusteet

Kokeilukoulutuksen valtionosuudet ja -avustukset sekä *opiskelijoiden* kotikuntien maksuosuudet määräytyvät opiskelijan ensisijaisen oppilaitoksen perusteella.

Jos kokeilukoulutuksen kustannuksia ei voida muutoin yhteensovittaa kokeiluyksikön oppilaitosten kesken, ensisijaisen oppilaitoksen ylläpitäjä maksaa muussa oppilaitoksessa järjestetystä koulutuksesta aiheutuvat kustannukset *siten kuin ylläpitäjät keskenään sopivat*. Oppilaitoksen maksamat maksut otetaan huomioon kunnallisen ja yksityisen oppilaitoksen opiskelijakohtaista yksikköhintaa sekä näiden ja valtion oppilaitoksen opiskelijan kotikunnan

Voimassa oleva laki

Kunnallinen ja yksityinen oppilaitos saa kuitenkin valtionosuutta ja -avustusta näiden maksujen muihin kuin oppilaskohtaisiksi menoiksi luettaviin menoeriin sen mukaan kuin näiden menoerien valtionosuudesta ja -avustuksesta on säädetty.

Ensisijaisen oppilaitoksen ylläpitäjälle oppilaskohtaisiin menoihin ja muihin kulutusmenoihin aiheutuva lisärahoitustarve katetaan muihin menoeriin tarkoitettulla rahoituksella tuntikehyksen rajoissa. Tätä lisärahoitusta ei oteta huomioon kunnallisissa ja yksityisissä oppilaitoksissa oppilaskohtaisten menojen seuraavien vuosien laskennallisia perusteita määrättäessä.

Muussa kuin ensisijaisessa oppilaitoksessa tästä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia ei lueta valtionosuuteen ja -avustukseen oikeutettaviin menoihin eikä valtionosuutta ja -avustusta eikä myöskään kotikuntien maksuosuutta tai korvusta vähentäviin tuloihin.

Rahoituksen perusteista ja rahoitusjärjestelyjen menettelytavoista säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella.

26 §

Muutoksenhaku

Johtoryhmän päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla opetushallitukseen siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa (154/50) säädetään.

Väliaikaisen ammattikorkeakoulun johtavan rehtorin, opettajakunnan ja oppilaskunnan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Jos johtoryhmän toimivaltaa on johtosäännöllä siirretty väliaikaisen ammattikorkeakoulun johtavalle rehtorille, on asian saattamisesta johtoryhmän ratkaistavaksi soveltuvin osin voimassa, mitä ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 40 §:n 4 momentissa säädetään.

Ehdotus

maksuosuutta laskettaessa. Oppilaitoksen saamat maksut luetaan maksullisen palvelutoiminnan tuloksi.

26 §

Muutoksenhaku

Kokeiluyksikön johtoryhmän sekä väliaikaisen ammattikorkeakoulun johtavan rehtorin, opettajakunnan ja oppilaskunnan tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annettussa laissa (154/50) säädetään.

(3 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993.

Haettaessa muutosta päätökseen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelle-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

taan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita muutoksenhakua koskevia säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
